

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 3/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 3 § i och bilagan till lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 oktober 2011 regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 3 § i och bilagan till lagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker (RP 55/2011 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till finansutskottet.

- överinspektör Tanja Nurmi, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Sirpa Sarlio-Lähteenkorva, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Anna Lemström, jord- och skogsbruksministeriet
- brottsbekämpningschef Jarmo Orola och tullöverinspektör Nina Kurki, Tullstyrelsen
- planerare Erica Mäkipää, Centret för hälsofrämjande rf
- verkställande direktör Heikki Juutinen, Livsmedelsindustriförbundet rf.

Sakkunniga

Utskottet har hört

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Enligt propositionen ska punktskatten på sötsaker, glass och läskedrycker höjas för att öka statens inkomster. Det finns alltså inga hälsorelaterade mål för förslaget. Samtidigt är det svårt att bedöma hur priserna påverkas av skattehöjningen, bland annat för att priset per kilo varierar stort. Priset på sötsaker kan stiga med 1—15 procent och priset på läskedrycker uppskattas stiga med 0,5—5 procent. I vissa fall kommer prisökningen per portion att vara så liten att den inte påverkar konsumtionen. Regeringen bedömer dock att skatteökningarna kan ha positiva

effekter för hälsan i och med att konsumtionen kommer att minska. För att undvika den här typen av konflikter bör ny lagstiftning om detta beredas på bred bas.

Den gällande punktskatten på sötsaker har inte funnits så länge och man har därför ingen ingående information om dess effekter. De livsmedelsgrupper som ska beskattas innehåller mestadels mycket socker eller fett och i bästa fall en gnutta andra näringsämnen. Konsumtionen av de produkter som ingår i propositionen har ökat markant det senaste decenniet och det reella priset på dem har sjunkit. Hälsoeffekterna

av den ökade konsumtionen kommer till uttryck särskilt i form av ökande fetma och dåliga tänder hos barn och unga. Det är viktigt att vi också försöker påverka trenden via beskattningen och att ny lagstiftning bereds med större hänsyn till hur människors hälsa påverkas av den, framhåller utskottet. Vidare är det angeläget att följa upp hur konsumtionen av de berörda produkterna påverkas av de föreslagna ändringarna, närmare sagt de hälsofrämjande effekterna och minskande hälsoskillnader.

Det är synnerligen viktigt och positivt att regeringsprogrammet har en skrivning om att undersöka möjligheten att ersätta punktskatten på sötsaker och glass med en sockerskatt och att skatten ska införas från och med 2013. Det är en ambitiös tidsram och utredningen bör därför starta så snart som möjligt.

Vidare bör man enligt utskottet i ett större perspektiv utreda möjligheterna att underlätta

för människor att välja hälsosamma livsmedel. Den gällande punktskatten grundar sig på varukoderna i tulltariffen och är inte det optimala alternativet för att främja människors hälsa. Bland de frågor som är tänkta att förbättras utifrån hälsomålen märks befrielse från skatt för naturligt mineralvatten, högre skatt på så kallade energidrycker och stöd till personalmatsalar för att de ska kunna satsa på hälsosam kost. Utskottet menar att utredningsarbetet dels bör stödja sig på EU-förordningen om tydligare livsmedelsinformation, dels utnyttja den databank med livsmedelsinformation som Institutet för hälsa och välfärd administrerar.

Ställningstagande

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 26 oktober 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Sanni Grahn-Laasonen /saml
Arja Juvonen /saf
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd

Lasse Männistö /saml
Hanna Mäntylä /saf
Hanna Tainio /sd
Lenita Toivakka /saml
Anu Vehviläinen /cent
Ulla-Maj Widenroos /sv
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.